

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-534-1-47>

“SUSTAINABLE DIGITAL FUTURE”: INTERNATIONAL LEGAL POSITIONS OF THE WORLD COMMUNITY IN THE CONTEXT OF THE FORMATION OF A NEW WORLD ORDER

«СТІЙКЕ ЦИФРОВЕ МАЙБУТНЄ»: МІЖНАРОДНО-ПРАВОВІ ПОЗИЦІЇ СВІТОВОГО СПІВТОВАРИСТВА В УМОВАХ ФОРМУВАННЯ НОВОГО СВІТОПОРЯДКУ

Zabara I. M.

*Candidate of Legal Sciences,
Associate Professor at the Department
of International Law
Educational and Scientific Institute of
International Relations of Taras
Shevchenko National University
Kyiv, Ukraine*

Забара І. М.

*кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри міжнародного права
Навчально-науковий інститут
міжнародних відносин Київського
національного університету імені
Тараса Шевченка
м. Київ, Україна*

Побудова глобального інформаційного суспільства, як один з глобальних напрямків розвитку людства, потребує стійкого міжнародного співробітництва.

Цифрові технології надають величезні можливості для забезпечення розвитку людства на планеті. Вони ж прискорюють досягнення Цілей сталого розвитку.

Разом з тим, швидкості розвитку і потужність новітніх технологій утворюють для людства не тільки нові можливості, але й нові, невідомі до сьогодні ризики. Визнання цього необхідно не тільки для розуміння швидкоплинних процесів у середовищі інформаційно-комунікаційних технологій, але і, як зазначається на рівні ООН – для сталого розвитку за умов повного дотримання прав людини.

Закладені *Світовим самітом з інформаційного суспільства* (2003/2005 рр.) основи глобального розвитку використання інформаційно-комунікаційних технологій у основних напрямках («е-державне управління», «е-охорона здоров'я», «е-зайнятість», «е-освіта», «е-навколишнє середовище», «е-сільське господарство» та ін.) реалізуються поступово вже протягом більш ніж двадцяти років. Поетапне впровадження прийнятих Світовим самітом Принципів [1], Плану дій, Зобов'язання і Програми були з часом доповнені Заявою

ССІС+10 про виконання рішень ССІС та Концепцією ССІС на період після 2015 року [2].

Сьогодні ми стоїмо на порозі нового етапу в реалізації, як рішень Світового саміту так і, одночасно, Цілей сталого розвитку, визначених в актах ООН.

Новий етап – це реалізація прийнятого Генеральною Асамблеєю ООН *Глобального цифрового договору*. Укладений в рамках *Пакту в ім'я майбутнього* (вересень 2024 р.) , він містить задачі, принципи, зобов'язання і дії, що необхідні для його виконання.

Бачення, з яким світове співтовариство підійшло до чергового етапу розвитку глобального інформаційного суспільства виглядає наступним чином:

– *метою* є досягнення «інклюзивного, відкритого, стійкого, справедливого, безпечного і надійного цифрового майбутнього для усіх» (п.4.1.) [3] у невійськовій сфері;

– *правовою основою* цифрового співробітництва визначені норми міжнародного права (зі Статутом ООН, міжнародним правом прав людини), а також Повістка дня в області сталого розвитку на період до 2030 року. При цьому світове співтовариство зберігає у якості основи рішення *Світового саміту з інформаційного суспільства*, відображені у Женевській Декларації принципів та Плані дій, а також у Туніській Програмі для інформаційного суспільства (п. 4.2.) [3];

– перспективним баченням розвитку визначено «співробітництво, що повинно бути гнучким і пристосованим до швидкоплинного цифрового ландшафту». Передбачається, що співпраця буде відбуватися у співробітництві та партнерстві із приватним сектором, громадянським суспільством, міжнародними організаціями, технічними, науковими і іншими зацікавленими колами, щоби втілити в життя цифрове майбутнє (п. 6) [3].

Зауважимо, що такі формулювання є типовими в актах «м'якого права» (soft law). Разом з тим, вже стає тематичним використання термінології, яка ще потребує свого визначення, пояснення і тлумачення (зокрема, «глобальне цифрове співробітництво», «стійке цифрове майбутнє»), «цифрові трансформації», «цифровий простір», «цифровий ландшафт», «цифрове середовище», «цифрова інфраструктура», «цифрові розриви», «цифровий світ», та багато інших).

Доволі цікаво на наступний період сформульовані задачі, які ставляться для виконання наміченої мети. На період до 2030 року в пріоритеті визначені задачі щодо: досягнення цілей сталого розвитку

(з використанням цифрових технологій); формування цифрового простору; усунення цифрових розривів; цифрова економіка; управління даними, штучний інтелект на благо людства.

Глобальний цифровий договір враховує і необхідність виконання положень та орієнтований на розвиток Повістки дня для в області сталого розвитку на період до 2030 року. Виходячи з цього, усі намічені задачі враховують необхідність прискорення прогресу, заохочування використання цифрових технологій для дотримання прав людини (в тому числі прав дитини, прав людей з обмеженими можливостями), зменшення гендерного цифрового розриву, викорінення злиднів; мінімізації негативного впливу на навколишнє середовище та підвищення екологічної стійкості; забезпеченню цифрової доступності, сприяння мовному і культурному різномаяттю у цифровому просторі та іншому.

Отже, таким бачаться позиції світового співтовариства в умовах формування нового світопорядку на найближчі роки щодо стійкого цифрового майбутнього.

Література:

1. Geneva Declaration of Principles. WSIS-03/GENEVA/DOC/0004; Geneva Plan of Action. WSIS-03/GENEVA/DOC/0005. URL: http://www.itu.int/net/wsis/documents/doc_multi.asp?lang=en&id=1161|1160. (дата звернення 10.04.2024).

2. WSIS + 10 Statement on implementation of WSIS Outcomes and the WSIS + 10 Vision for WSIS Beyond 2015. URL: <http://www.itu.int/net/wsis/documents/HLE.html>. (дата звернення 10.04.2024).

3. SUMMIT OF FUTURE. OUTCOME DOCUMENTS. September 2024. Pact for the Future, Global Digital Compact, and Declaration on Future Generation.